

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาการให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทเขตภาคกลาง ในด้านบริการที่จัด ลักษณะของการจัด ความสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน ความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตลอดจนปัญหาในการให้บริการชุมชน
2. เพื่อศึกษาความต้องการของครูบรรณารักษ์ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท เขตภาคกลาง ในการจัดให้บริการชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน จากเอกสาร สอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดกลุ่มประชากร
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากร

ผู้วิจัยได้สำรวจรายชื่อโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท จากเอกสารของสำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่าทั่วประเทศมีทั้งหมด 480 แห่ง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ประชากรที่เป็นโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทในเขตภาคกลาง จำนวนทั้งสิ้น 98 แห่ง โรงเรียนดังกล่าวกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ รวม 23 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ลพบุรี อ่างทอง ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สิงห์ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราชินบุรี ระยอง นครนายก จันทบุรีและตราด โดยผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณาธิการ์ของโรงเรียนทั้ง 98 แห่ง เป็นประชากรกลุ่มละ 98 คน รวมประชากร ทั้งสองกลุ่มจำนวน 196 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท จากเอกสาร สอบถามและสัมภาษณ์ ศึกษานิเทศก์และครูบรรณาธิการ์จำนวน 5 คน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายห้องสมุดของเขตการศึกษา 1 และเขตการศึกษา 5 และครูบรรณาธิการ์จำนวน 3 คน จากโรงเรียนหนองจอกวิทยา โรงเรียนเขาย้อยวิทยา โรงเรียนสระหยายโสภณวิทยา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด สำหรับครูบรรณาธิการ์ 1 ชุด และผู้บริหารอีก 1 ชุด ทั้ง 2 ชุด จะมีคำถามเหมือนกัน 3 ส่วนดังนี้

- 2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.2 ความสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการให้บริการชุมชน
- 2.3 ความต้องการในการให้บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมเพื่อ

พัฒนาชนบท

สำหรับแบบสอบถาม เรื่องห้องสมุดและรายละเอียดการบริการชุมชนใน
ด้านประเภทของบริการที่จัด ลักษณะของการจัด ความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายใน
และภายนอกโรงเรียน และปัญหาในการให้บริการชุมชนจะมีปรากฏในแบบสอบ
ถามชุดของครูบรรณารักษ์เท่านั้น

3. รายละเอียดของแบบสอบถาม แต่ละชุดเป็นดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับครูบรรณารักษ์มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูบรรณารักษ์ และข้อมูลของ
ห้องสมุดโรงเรียนในด้าน บุคลากร งบประมาณ ขนาด และการให้บริการชุมชน
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 การให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยม
เพื่อพัฒนาชนบทครอบคลุมถึง บริการที่ห้องสมุดจัดแก่ชุมชน ลักษณะของการจัดความ
สนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการให้บริการชุมชน ความร่วมมือของบุคลากร
ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ตลอดจนปัญหาในการให้บริการชุมชนสำหรับบริการ
ที่จัด ลักษณะของการจัด ความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอก เป็น
แบบสอบถามแบบตรวจคำตอบ ส่วนความสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการ
ให้บริการชุมชน ครอบคลุมความสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร ทรัพยากร
และสถานที่ เป็นแบบสอบถามวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่ง
เป็น 4 ระดับ โดยมีค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ 1-4 ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

1. หมายถึง ให้ความสนับสุนนน้อยที่สุด
2. หมายถึง ให้ความสนับสุนนน้อย
3. หมายถึง ให้ความสนับสุนนปานกลาง
4. หมายถึง ให้ความสนับสุนนมาก

ในส่วนที่เป็นปัญหาในการให้บริการชุมชน ครอบคลุมปัญหาด้านบริหารกับปัญหาด้านการให้บริการ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งเป็น 4 ระดับ โดยมีค่าน้ำหนักของคำตอบตั้งแต่ 1-4 ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

1. หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด
2. หมายถึง เป็นปัญหาน้อย
3. หมายถึง เป็นปัญหาปานกลาง
4. หมายถึง เป็นปัญหามาก

ตอนที่ 3 ความต้องการของครูบรรณารักษ์ ในการให้บริการชุมชน แบบสอบถามส่วนนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยมีค่าน้ำหนักของคำตอบตั้งแต่ 1-4 ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

1. หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด
2. หมายถึง ต้องการน้อย
3. หมายถึง ต้องการปานกลาง
4. หมายถึง ต้องการมาก

ชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 ความสนับสุนนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการให้บริการชุมชน

ตอนที่ 3 ความต้องการในการให้บริการชุมชน
แบบสอบถามในส่วนของผู้บริหารนี้ มีใจความ
เช่นเดียวกับของบรรณารักษ์

3. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำ
แล้วจึงนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ไปทดสอบกับผู้บริหารและครูบรรณารักษ์ กลุ่มละ
10 คน รวม 20 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและครูบรรณารักษ์จากโรงเรียน
ต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนเขาย้อยพิทยาคม	2. หนองจอกวิทยา
3. แครายวิทยา	4. หนองโพวิทยา
5. หนองขาวโกวิทพิทยา	6. พนมทวนพิทยาคม
7. สระยายโสมวิทยา	8. สวนแตงวิทยา
9. สวนผึ้งวิทยา	10. ชงชัยวิทยา

4. นำแบบสอบถามที่ทดสอบแล้วไปปรับปรุงและแก้ไขแล้วนำเสนอ
อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มประชากรที่จะศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร และครูบรรณารักษ์ ที่เป็น
ประชากรกลุ่มละ 98 ชุด รวม 196 ชุด ในเดือนธันวาคม 2534 โดยส่งแบบสอบ
ถามไปทางไปรษณีย์ โดยขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนไปทางไปรษณีย์เช่นกัน
ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบซองซึ่งติดดวงตราไปรษณียากรพร้อมชื่อและที่อยู่ของผู้วิจัยให้ผู้ตอบ
ได้ส่งกลับมา

เมื่อส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 1 เดือน ปรากฏว่าได้รับแบบสอบ
ถามจากผู้บริหารตอบกลับมา 68 ฉบับ ครูบรรณารักษ์ 71 ฉบับ ผู้วิจัยจึงส่งจดหมาย
ทวงถามไปยังประชากรอีกครั้งในเดือน มกราคม 2535 ได้รับแบบสอบถามจากผู้

บริการกลับมาอีก 16 ฉบับ และแบบสอบถามของครูบรรณารักษ์อีก 12 ฉบับ รวมเป็นแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้บริหารทั้งสิ้น 84 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.11 และเป็นแบบสอบถามจากครูบรรณารักษ์รวมทั้งสิ้น 83 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.69

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แยกแบบสอบถามของครูบรรณารักษ์ กับแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยจัดเรียงตามรหัสหมายเลขประจำแบบสอบถามแต่ละฉบับ ต่อจากนั้นจึงจับคู่แบบสอบถามของครูบรรณารักษ์และผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน ซึ่งแบบสอบถามที่เป็นของครูบรรณารักษ์ และผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน จะมีรหัสหมายเลขเดียวกัน จึงจะนับว่าเป็นประชากรที่สมบูรณ์ และสามารถนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้นจากโรงเรียน 74 แห่งรวม 148 ฉบับ โดยมีทั้งแบบสอบถามชุดของครูบรรณารักษ์และแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน แบบสอบถามที่เหลืออีก 19 ฉบับ มีอาจนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากเป็นแบบสอบถามที่มาจากต่างโรงเรียนกัน บางโรงเรียนมีเฉพาะแบบสอบถามชุดของครูบรรณารักษ์ ในขณะที่บางโรงเรียนมีแต่ชุดของผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาแจกด้วยการนับคะแนนความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดค่าคำตอบดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามในชุดของครูบรรณารักษ์ และผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของครูบรรณารักษ์ ข้อมูลของห้องสมุดโรงเรียน สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของบริการที่จัด ลักษณะการจัดบริการ และความร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอก คิดค่าคำตอบเป็นร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = ค่าอัตราส่วนร้อย

P = จำนวนคำตอบทั้งหมด

P = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น ๆ

2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เป็นความสับสนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการให้บริการชุมชน และความต้องการในการให้บริการชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท จากแบบสอบถามของครูบรรณารักษ์ และของผู้บริหาร และข้อมูลส่วนที่เป็นปัญหาในการให้บริการชุมชนจากแบบสอบถามของครูบรรณารักษ์ นั้นมาลงรหัสในแบบสอบถามเพื่อประมวลผลลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science - SPSS) เพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความสับสนของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อการให้บริการ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย, ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของครูบรรณารักษ์ และผู้บริหารโรงเรียน (t-test) กรณีในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในแบบสอบถาม ส่วนนี้เป็นแบบประเมินค่า มาตรวัดที่ใช้ได้แก่ สับสนมาก สับสนปานกลาง สับสนน้อย และสับสนน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 4 3 2 1 ตามลำดับ จากนั้นเสนอน้ำหนักคำตอบด้วยคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายชื่อ ตัวเลขที่มีค่ามากแสดงว่าเป็นปัญหามาก ตัวเลขที่แสดงค่าน้อย แสดงว่าเป็นปัญหาน้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.00	สับสนมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	สับสนปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	สับสนน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	สับสนน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	สับสนน้อยที่สุด

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการให้บริการผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาตราวัดที่ใช้ในการแปลความหมายได้แก่ เป็นปัญหามาก เป็นปัญหปานกลาง เป็นปัญหาน้อย เป็นปัญหาน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 4 3 2 1 ตามลำดับ จากนั้นเสนอนักาคำตอบด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ ตัวเลขที่มีค่ามากแสดงว่าเป็นปัญหามาก ตัวเลขที่มีค่าน้อย แสดงว่าเป็นปัญหาน้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.00	เป็นปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	เป็นปัญหปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	เป็นปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

2.3 ข้อมูลในส่วนที่กล่าวถึง ความต้องการในการให้บริการชุมชน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างครูบรรณารักษ์ และผู้บริหาร เกณฑ์ในการแปลความหมายในแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบประเมินค่า มาตราวัดที่ใช้ได้แก่ ต้องการมาก ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย และต้องการน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 4 3 2 1 ตามลำดับ จากนั้นเสนอนักาคำตอบด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อตัวเลขที่มีค่ามากแสดงว่าเป็นปัญหามาก ตัวเลขที่มีค่าน้อย แสดงว่าเป็นปัญหาน้อยดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.00	ต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	ต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	ต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	ต้องการน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำเสนอในบทที่ 4 ต่อไป